

Motala kommun

Granskning av översiktsplan för Motala kommun

Motala kommun har översänt granskning av Översiktsplan för Motala kommun enligt 3 kap 14§ PBL. Handlingarna innehåller planbeskrivning inklusive plankarta, miljökonsekvensbeskrivning, samrådssammanställning och sändlista.

Länstyrelsen ska under granskningstiden avge ett granskningsyttrande över planförslaget enligt 3 kap 16§ PBL. Av yttrandet ska det framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Lag (2020:76).

Länstyrelsens synpunkter

Allmänt

Länstyrelsen bedömer att planen följer bestämmelserna i 3 kap 3-6§§ plan- och bygglagen om översiktsplaners utformning och innehåll. Planen kommer att bli värdefull för fortsatt planering och prövning.

Avseende de frågor som Länsstyrelsen särskilt har att bevaka har Länsstyrelsen följande synpunkter om planförslaget.

Riksintressen

Planförslaget berörs av riksintressen inom miljöbalken kapitel 3 för naturvård inklusive Natura 2000, yrkesfiske, kulturmiljövård, friluftsliv, värdefulla ämnen, energiproduktion, kommunikationer (vägar, järnväg, luftfart) och totalförsvaret samt inom miljöbalken kapitel 4 rörligt friluftsliv.

Länsstyrelsen anser att de förekommande riksintressena är korrekt redovisade och tillräckligt beaktade i planen med undantag av vad som framgår av nedanstående kommentarer.

Naturvård och Natura 2000

Länsstyrelsen poängterar att planerad exploatering som påverkar riksintressen och Natura 2000-områden kommer att kräva fortsatta utredningar och prövningar. Kommunen är medveten om detta och har redovisat vilka områden som berörs av tänkt exploatering. Det är viktigt att kommunen i framtida arbete planerar för att minimera skadan av exploatering genom skadelindringshierarkin. Det innebär att påverkan i första hand ska undvikas och att alternativa lokaliseringar behöver utredas. I andra hand ska skyddsåtgärder genomföras för att påverkan ska bli så liten att påtaglig skada på riksintresset eller skada på riksintresset kan undvikas eller en gynnsam bevarandestatus för Natura 2000-området säkerställas.

Länsstyrelsen ifrågasätter lämpligheten av det i planen föreslagna området för utveckling av stadsbygd *Jerusalemshuset del C* på grund av det angränsande Natura 2000-området Södra Freberga-Jerusalemshuset (SE0230386) samt byggande av flytande bostäder i Natura 2000-området Vättern vid Motalaviken.

Kulturmiljövård

Länsstyrelsen ifrågasätter förklaringen som redovisas under 5.3.3.1 Riksintresse kulturmiljö om ställningstaganden gällande riksintresse kulturmiljö. Här bör snarare framgå att riksintressets formella status senare kan, om det krävs, komma att fastställas av regeringen eller domstol. Länsstyrelsen konstaterar att kommunen bekräftar det överlämnade planeringsunderlaget gällande kulturmiljöns riksintresse.

De flesta riksintressen kommenteras med att ”anpassningar kan krävas för att undvika påtaglig skada på riksintressets värden”. Denna information saknas i redogörelsen rörande riksintresset E9 Göta kanal. Länsstyrelsen vill här påtala att i det fall risk för påtaglig skada identifieras till följd av ett beslut kan Anpassningar alltid krävas för att undvika påtaglig skada på riksintressets värden.

Länsstyrelsen anser att LIS-områden inom riksintresseområdena E9 Göta kanal och E10 Ulfåsa riskerar att påtagligt skada riksintresset och därför bör utgå ur plan.

Länsstyrelsen finner i övrigt att riksintresset har beaktats.

Friluftsliv

Länsstyrelsen anser att utpekade LIS-områden inom riksintresset Göta kanals vattensystem riskerar att bidra till påtagligt skada riksintresset och därför bör strykas ur planen. Eventuella bebyggelseförändringar får prövas mot det generella strandskyddet.

Länsstyrelsen påpekar fortsatt att om fortsatt tätortsutveckling vid Borensberg ska ske västerut längs Boren måste detta i så fall ske så att tätbebyggelsen förläggs utanför strandskyddsområdet om påtaglig skada på riksintresset ska kunna undvikas.

Värdefulla ämnen och material

Kommunen föreslår i planen att närområdet vid det nedlagda stenbrottet vid Lemunda ianspråkats för annan användning (LIS-område) vilket inte är förenligt med riksintresset för utvinning av stenmaterial. Mot bakgrund av de motstående riksintressen som förekommer i området ser Länsstyrelsen detta resonemang som rimligt.

Energiproduktion

Länsstyrelsen saknar tydligt ställningstagande avseende det utpekade riksintresset för vindbruk. Riksintresseområdet har tillkommit efter kommunens antagande av TÖP Vindkraft. Länsstyrelsen gör dock bedömningen att utpekad markanvändning inte innebär någon konflikt med riksintresset.

Totalförsvaret

Kommunen ställer sig kritisk till stoppområdet för höga objekt kring Malmens flottflygplats samt anser att TÖP Vindkraft fortsatt ska gälla och uppdateras inom ramen för kontinuerlig översiktsplanering. Länsstyrelsen konstaterar att kommunens ställningstagande riskerar att medverka till att påtagligt skada Försvarets riksintresse.

Rörligt friluftsliv – Vättern med öar och stränder

Riksintresset grundar sig på områdets samlade natur- och kulturvärden och vid bedömning av exploateringsföretag ska turismens och friluftslivets, särskilt det rörliga friluftslivets, intressen prioriteras. Länsstyrelsen ifrågasätter därför planens föreslagna bebyggelseutvecklingsområden vid Medevi, Nedra Lid och Södra Freberga/Jerusalemabadet. Om bebyggelse ändå föreslås här måste de

underordnas områdenas värden för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer att planen har beaktat de gällande miljö kvalitetsnormerna för luftkvalitet och vatten på ett godtagbart sätt.

LIS-områden

Länsstyrelsen saknar kommunens motivering till de utpekade LIS-områdena. För varje utpekat LIS-område behöver det motiveras hur området bidrar till landsbygdsutveckling samt hur strandskyddets syften påverkas i områdena. Utan dessa motiveringar har Länsstyrelsen ingen möjlighet att fullt ut bedöma lämpligheten av de utpekade LIS-områdena. Detta innebär att kravet att bevisa områdenas lämplighet för LIS kvarstår att hantera i den fortsatta planeringen. Mot bakgrund av ovanstående ifrågasätter Länsstyrelsen samtliga utpekade LIS-områden inom friluftslivets riksintresseområde Göta kanal samt utmed Vättern på grund av att de riskerar att medverka till påtaglig skada på berörda riksintressen.

Mellankommunal samordning

Motala kommun har gett angränsande kommuner möjlighet att lämna synpunkter angående översiktsplanen. Länsstyrelsen anser att mellankommunal samordning har skett och att tidigare synpunkter tagits tillvara.

Människors hälsa och säkerhet

Länsstyrelsen understryker vikten av att förekommande störningar och risker utmed järnvägen genom Motala beaktas vid kommande planering av störningskänslig bebyggelse. I övrigt anser Länsstyrelsen att översiktsplanen har en bra strategi för hantering av frågor om människors hälsa och säkerhet i den fortsatta samhällsbyggnadsprocessen.

Risken för olyckor, översvämning eller erosion

Länsstyrelsen bedömer att översiktsplanen har en bra strategi för fortsatt hantering av åtgärder som förebygger risk för olyckor, översvämningar eller erosion. Länsstyrelsen påpekar dock i likhet med SGI att planhandlingen i vissa delar behöver förtydligas samt att ytterligare underlag behövs för att slutligt bedöma dessa frågor.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Ann Holmlid med samhällsplanerare Jonas Nygren som föredragande. I den slutliga handläggningen har också samhällsbyggnadsdirektör Jan Persson, handläggare vatten

Weronica Klasson, miljöskyddshandläggare Maria Lindqvist,
näringslivsdirektör Madeleine Söderstedt Sjöberg,
naturskyddshandläggare Lina Törnqvist, energi- och klimatstrateg
Susanne Claesson, kvalificerad handläggare skydd mot olyckor Robert
Wenemark och kulturmiljöhandläggare Louise Törnvall medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

Region Östergötland
Trafikverket
Försvarmakten
Sjöfartsverket
Sveriges geotekniska institut
Sveriges geologiska undersökningar
Skogsstyrelsen

Bilagor

Sjöfartsverkets yttrande – 2021-10-28
Sveriges geologiska undersökningars yttrande – 2021-11-04
Statens geotekniska instituts yttrande – 2021-11-10
Försvarmaktens yttrande – 2021-11-17